

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаша Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Білик В. М. – к-т пед. наук, доцент кафедри кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент кафедри кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Штефан Л. А. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Якімова М. Е. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

(протокол № 5 від 18.05 2023 року)

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16–18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. 1162 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, студентів з питань розвитку педагогічної науки й освіти, психолого-педагогічних аспектів інклюзивної освіти, організації дистанційного навчання, реалізації інноваційних технологій, розвитку обдарованої особистості в сучасному освітньому середовищі, професійної підготовки фахівця а також сучасних проблем порівняльної педагогіки.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний
педагогічний університет імені
Г. С. Сковороди, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І

МЕТОДОЛОГІЯ, ІСТОРИЧНИЙ І КОМПАРАТИВНИЙ ДИСКУРС РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

Алексєєва С. В.

Дидактичні засади інтеграції природничих наук у змісті освіти в умовах сучасних викликів..... 31

Алієв Е. М.

Витоки організації дистанційної освіти у вищій школі Канади 33

Барко М. Ю.

Роль музичного мистецтва у вихованні особистості 35

Бєлолїпцев В. А.

Історичний огляд питання формування відповідального батьківська..... 37

Бочарова А. П.

Методи організації навчання в університетах Великої Британії..... 39

Ван Юйхун, Ван Цїхуей

Культурна спрямованість музичної освіти в КНР..... 41

Ван Янь

Рекомендації фахівців щодо формування музичної культури студентів в університетах КНР..... 43

Ваховський Л. Ц.

Методи формування джерельної бази дослідження з історії освіти..... 47

Го Сїнхуа

Вивчення творчості видатних диригентів України як засіб формування диригентських умінь учителів музичного мистецтва..... 49

Горлачов О. С., Ковтуненко А. В.

Зародження спеціального навчання та виховання дітей з порушенням слуху в різних країнах світу..... 53

Дегтерьова В. А., Султанова Н. В.

Формування національної самосвідомості учнівської молоді в закладах позашкільної освіти України..... 56

Друганова О. М., Білик В. М.

Актуальні ідеї К.Ушинського в контексті підготовки сучасного вчителя..... 59

Ду Кексїн, Ляо Цайчжі

Результати досліджень здійснення освіти протягом життя в материковому Китаї за останні двадцять років..... 62

Золотарьова С. А.

Особливості діяльності викладача вищої школи США..... 65

Кадашевич К.О., Якімова М. Е.

Розвиток ідеї індивідуалізації навчання учнівської молоді в працях педагогів XIX століття..... 67

Коваль М. І.

Теоретичні засади соціокультурної компетентності майбутніх філологів..... 69

Костенко О. В.	
Історія понять серед суміжних методологій у німецькому соціально-науковому дискурсі. Висновки для історико-педагогічних досліджень.....	71
Курило В. А.	
Визначення поняття інфомедійної грамотності в працях вітчизняних науковців	74
Курило В. С., Караман О. Л.	
Критичне мислення як засіб інформаційно-психологічної безпеки особистості...	75
Ланін В. В.	
Провіденціалізм як головна ідея виховання в педагогічній думці XI–XVIII століть.....	79
Литвин А. Ф.	
Методологічні аспекти професійної освіти в Україні.....	81
Лі Юньсяо, Ляо Цайчжі	
Огляд посттравматичних стресових розладів, спричинених COVID-19, у представників різних професій.....	83
Лупаренко С. Є., Кабанська Г. А.	
Історико-педагогічний підхід до дослідження питань дитинства.....	87
Лу Сюй	
Дитяча періодика: термінологічне поле досліджуваної проблеми.....	90
Лю Генчень	
Пісня як засіб навчання дітей китайської мови.....	93
Марчук В. В., Хом'як О. А.	
Мотиваційно-ціннісний компонент ціннісних орієнтацій студентів.....	95
Матвєєва О. О.	
Формування національної ідентичності студентів музичних спеціальностей.....	97
Нелін Є. В.	
Криза історико-педагогічних розвідок як предтеча оновлення методології сучасних досліджень.....	100
Онацький В. М.	
Особливості організації онлайн-опитувань у педагогічних дослідженнях.....	104
Островська К. В., Бортник К. В.	
Ідейно-патріотичний потенціал вокально-хореографічної сюїти Б. Колногузенка «Засвіт встали козаченьки».....	105
Пашков В. М.	
Правове регулювання медичного туризму в ФРН.....	107
Петренко О. Б., Шеремет Н. М.	
Дефініція поняття «розвиток вищої педагогічної освіти»: сучасне трактування...	110
Попова О. В.	
Методологічні підходи до впровадження інновацій в освітню практику.....	112
Ткачов С. І., Ткачова Н. О., Ткачов А. С.	
Застосування agile-методології в управлінні освітніми проектами майбутніх учителів.....	115

У Ді, Васильєва С.О.	
Генезис іміджу вчителя КНР.....	119
У Юе	
Диференційований підхід у підвищенні кваліфікації учителів у КНР.....	122
Хоменко І. В., Зеленська Л. Д.	
Громадянська освіта учнів у системі загальної середньої освіти Німеччини.....	124
Хоменко С. В., Семенченко О.В.	
Поняття неформальної освіти дорослих у світовій педагогічній думці.....	126
Хоу Цзяньвей	
Формування національної самосвідомості молоді в КНР як актуальна проблема сьогодення.....	128
Хрик М. В.	
Система політичного і громадянського виховання в Німеччині.....	131
Цзя Ван, Ляо Цайчжі	
Реалізація освітніх стратегій формування психічного здоров'я студентів коледжів та університетів згідно концепції інноваційної освіти.....	133
Чан Чжень	
Сучасна хореографічна освіта: китайський та український досвід.....	138
Чень Ін, У Хунся	
Дослідження впливу залежності студентів від мобільного телефону на їхню навчальну успішність.....	140
Чжан Сяолін, Ляо Цайчжі	
Про сучасний стан та педагогічні шляхи виховання почуття вдячності в учнів середньої школи.....	147
Чжан Хао	
Розвиток музичного виховання у системі дошкільної освіти Китаю.....	150
Чжан Цзе	
Організація фортепіанної освіти в КНР у спеціальних закладах консерваторського типу.....	152
Чжао Цянь	
Програма підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти КНР.....	154
Чжан Ювень	
Дослідження в галузі тіньової освіти.....	156
Чихаріна К. І.	
Розв'язання проблеми формування інтелектуальної еліти в Сингапурі.....	162
Чуркіна В. Г., Вороніна Г. Л., Федоренко В. П.	
Тринітарна система гармонії у філософії Г. С. Сковороди.....	164
Фазан В.В., Кузнецова О. Ю., Штефан Л. А.	
Тенденції розвитку вищої освіти в США.....	168
Явдошук А. А.	
Поняття проблемно-розвивального навчання здобувачів вищої освіти.....	171
Ян Ян	
Особливості самореалізації викладача у КНР.....	173

СЕКЦІЯ II
ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ
ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Білецька С. А., Гусєва А. П. Гейміфікація як засіб підвищення мотивації учнів початкових класів в умовах дистанційного навчання	176
Близнюк М. М., Буряк Ю. В. Використання онлайн сервісів під час профільної підготовки в галузі технологічної освіти	177
Божинська М. А. Особливості використання формульованого оцінювання в старшій школі.....	180
Бойко О. А., Кабанська О. С., Кривко М. Ю. Реалізація змішаного навчання в зарубіжній вищій школі	182
Віннікова А. В. Реалізація змішаного навчання в освітньому процесі початкової школи.....	185
Гарета О. Р., Пішун С. Г. Дистанційні технології та їх реалізація в професійній підготовці вчителів початкової школи.....	187
Глущенко І. М. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх бакалаврів фінансово-економічного профілю в умовах змішаного навчання в закладах вищої освіти...	190
Гончаренко М. В. Проблеми організації дистанційного навчання у вищій школі.....	192
Городецька О. В. Використання онлайн-інструментів для організації спільної роботи учасників освітнього процесу	194
Григоренко Т. В., Захаревич М. А. Освітньо-комунікативне середовище – сучасні реалії.....	198
Danylyuk S. S. Distance Education as a Promising Way of Getting Knowledge by Future Specialists ..	201
Дебре О. С. Дистанційна та змішана форма навчання проєктуванню на уроках «Технології»..	202
Довженко Т. О., Небитова І. А. Становлення і розвиток дистанційного навчання у світі	204
Доценко С. О. Кібербезпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.....	207
Zahorulko M. Personalized learning in the digital educational environment	210
Ігнатюк О. А. Організаційно-методичні особливості якісної професійної підготовки магістрів та докторів філософії педагогічних і технічних спеціальностей в умовах надзвичайно віддаленого та змішаного навчання	212

Клименко Б. В.	
Можливості мобільного навчання в ЗВО	216
Коростіль Л. А.	
Формування навичок упровадження змішаного навчання в закладах освіти.....	218
Крисенко І. А.	
Організація дистанційного навчання в умовах воєнного стану.....	222
Куценко Т. І.	
Виклики для вивчення іноземної мови в умовах дистанційного навчання: особливості організації освітнього процесу	223
Lavryniuk I. M.	
Basic teacher's tools in applying blended learning	226
Лазарєва Т. С.	
Способи формування зацікавленості учнів на дистанційних уроках української літератури	228
Ліпич Л. М.	
Дистанційна освіта як форма нетрадиційної освіти.....	231
Луначек С. В.	
Виклики для дистанційного підвищення кваліфікації педагогічних працівників на сучасному етапі	234
Лут О. А., Шафорост Ю. А.	
Реалізація інноваційних освітніх технологій у процесі навчання студентів хімії.....	235
Лутаєва Т. В., Артюх Т. О.	
Рефлексія в дистанційному навчанні: дієві методики та прийоми.....	237
Максимовська Н. О.	
Особливості підготовки майбутніх менеджерів культури в процесі дистанційного навчання	241
Malykhin O, Zahorulko M	
Miro in teractive online whiteboard for personalized student learning.....	243
Манн Р. В., Крижанівська Л. Г.	
Використання дистанційного тестування для контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.....	245
Матвєєва О. О., Гриньова В. М.	
Проблема визначення критеріїв у педагогічних дослідженнях.....	247
Муринович Н. Ю.	
Суть поняття дидактичної компетентності.....	249
Нагла Д. Є., Чебакова Ю. Г.	
Організація партнерської взаємодії як основа успішної педагогічної діяльності майбутніх викладачів вищої школи в умовах дистанційного навчання	250
Овод Ю. В., Овод О. А.	
Суть і зміст дистанційного навчання у підготовці студентів соціономічного напряму	252

Оліяр М. П.	
Змішане навчання як чинник трансформації освітнього процесу у ЗВО.....	255
Пасічник К. С., Фещенко Г. В.	
Методичні рекомендації щодо реалізації дистанційного навчання	257
Пономарьова Н. О.	
Засоби цифрових технологій у сучасній освіті	260
Прищенко Н. В.	
Хвилинки релаксації як засіб психологічного розвантаження учнів середньої та старшої школи під час дистанційного навчання	263
Рогова І. З., Пługіна А. П.	
Дистанційне навчання як вимога сьогодення.....	266
Рудевіч Н. В., Гапон Д. А.	
Дидактичні засоби дистанційного навчання майбутніх інженерів-електроенергетиків.....	268
Саєнко Н. В.	
Деякі підходи до організації зворотного зв'язку в процесі навчання іноземних мов у ЗВО	269
Середіна І. А.	
Оптимізація гібридного процесу навчання майбутніх бакалаврів з економіки підприємства в умовах воєнного часу.....	272
Слинько М. Ю., Махно С. В., Мироненко Д. Ю.	
Електронний освітній ресурс як невід'ємна складова інформаційного освітнього середовища.....	274
Слинько М. Ю., Нефедов О. В.	
Організація освітнього процесу в закладі вищої освіти за дистанційною формою навчання.....	277
Sokolovska I., Nepochorenko V., Pozdniakova O.	
Organizational and methodical principles of distance and blended Learning in today's conditions	280
Твердохліб Т. С., Ємельяновська М. А.	
Розвиток комунікативних здібностей здобувачів загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання.....	282
Ткаченко В. І.	
Використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації самостійної роботи студентів на заняттях з української літератури.....	285
Філімонова І. А.	
Особливості організації освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців професійної освіти в умовах дистанційного навчання.....	288
Фітісова І. М.	
Застосування дистанційних освітніх технологій у процесі самостійної роботи учнів (на прикладі інформатики).....	290
Холодова Д. О.	
Використання онлайн платформ в організації уроків.....	293

Чжан Ігін	
Аналіз застосування мультимедійних технологій в університетах КНР.....	295
Шапошнікова І. І., Корсун С. М.	
Використання сучасних технологій навчання у викладанні біологічних дисциплін майбутнім фахівцям із фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану.....	297
Шапошникова О. Л.	
Онлайн-формат у процесі викладання іноземних мов в умовах війни в прифронтовому Харкові.....	299
Шквир О. Л.	
До питання дистанційного навчання здобувачів вищої освіти.....	302
Щебликіна Т. А., Махновський С. С.	
Підготовка майбутніх учителів до реалізації змішаного навчання в закладі загальної середньої освіти.....	304
Яковлева Н. Ю, Малишева Л. С.	
Засоби організації дистанційного навчання.....	307
Ян Цзяін	
Особливості китайського вокального виконавства.....	310
Янковська Г. В.	
Інтеграція цифрових технологій у сфері освіти.....	313
Ящук Л. Б.	
Особливості дистанційного навчання в закладах вищої освіти в сучасних умовах.....	315

СЕКЦІЯ ІІІ ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Бахтіярова Халіда	
Цифровізація та її вплив на освітній контекст.....	318
Васильченко О. О., Литовченко І. В.	
Попередження ризику шляхом забезпечення кібербезпеки та захисту інформації у цифровому просторі.....	320
Скиба Е. К.	
Вплив цифровізації на відтворення в суспільстві демократичних цінностей.....	322
Язикова В. О.	
Використання ІКТ у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів.....	324

СЕКЦІЯ IV
ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Батаєва К. В. Соціальний інфантілізм versus соціальна зрілість студентів в інклюзивному освітньому середовищі.....	327
Бондар Н. М. Умови оволодіння писемним мовленням у дошкільні роки.....	329
Борсук Т. О. Досвід зарубіжних країн у формуванні інклюзивної компетентності майбутніх психологів.....	330
Валько Т. І. Моральна підготовка старшокласників з інтелектуальними порушеннями до сімейного життя.....	333
Войтовська А. І. До питання про заборону дискримінації з інвалідністю.....	335
Волківський В. М., Коцур Н. І. Оздоровчо-корекційна робота вчителя фізичної культури з учнями з порушеннями постави.....	337
Григор'єва І. О. Організація психолого-педагогічного супроводу дітей із порушеннями психофізичного розвитку в умовах конфлікту на Сході України.....	340
Давиденко Є. О., Пішун С. Г. До питання реалізації інклюзивної освіти на уроках музичного мистецтва	343
Єсіна Н. О., Полякова К. М. Профілактика наркоманії серед підлітків у закладах загальної середньої освіти.....	346
Єсіна Н. О., Кузнецов А. І. Соціальна активність підлітків із неповних сімей як соціально-педагогічна проблема.....	350
Zhornokui U. V. Depiction of the category of blindness in the novel «Dawn» by E. H. Porter.....	353
Іванов Д. С. Форми і методи роботи вчителя фізичної культури з учнями з обмеженими фізичними можливостями.....	354
Капітула М. С. Логоритміка в системі корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.....	356
Карпова М. В., Сасіна І. О. Формування соціальних навичок у дітей з порушеннями зору.....	358
Кін О. М., Чорна Д. Ю. Зміст і напрями роботи соціального працівника з дітьми-інвалідами.....	359

Коцур Н. І., Шевченко Л. В.	
Оздоровчо-корекційна робота з учнями із вадами розвитку зору в освітньому середовищі шкіл-інтернатів.....	361
Мехед О. Б.	
Методичні засади підготовки майбутніх учителів біології та основ здоров'я до ефективного впровадження технологій інклюзивної освіти.....	365
Півторацька П. О., Пішун С. Г.	
Проблеми впровадження та педагогічні умови ефективної реалізації інклюзивної освіти.....	368
Пічка О. І	
Організація інклюзивної освіти в Україні.....	369
Пішун С. Г.	
Функціонування педагогічних технологій в інклюзивному освітньому просторі.....	372
Рібцун Ю. В.	
Набуття морфологічних знань здобувачами початкової освіти з особливими мовленнєвими потребами.....	374
Сербенівська І. О., Малишева Л. С.	
Організація інклюзивного освітнього середовища для учнів з особливими освітніми потребами.....	377
Сердюк В. О., Пішун С. Г.	
Корекційно-педагогічна діяльність як компонент інклюзивної освіти.....	379
Стасюк Б. С., Ющук Н. В.	
Розвиток усного мовлення дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями засобом гри.....	382
Супрун Д. М., Супрун М. О.	
Із досвіду проведення позааудиторної роботи із майбутніми дефектологами.....	384
Ушкало К. О.	
Методика використання воркауту в роботі з дітьми з особливими потребами.....	386
Чепеленко Ю. І., Жванія Т. В.	
Арт-терапія у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.....	389

СЕКЦІЯ V ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

Альошін В. І.	
Використання інформаційно-комунікаційних технологій в інтерактивному навчанні студентів у ЗВО.....	392
Антипенко І. А., Пішун С. Г.	
Функціонування інноваційних процесів у сучасному полі професійної освіти....	395
Артьомова А. В.	
Застосування карт емпатій як інструмента інновацій в освіті.....	398
Атаманчук Н. М.	
Ресурс арттерапевтичних технік у професійному становленні студентської молоді.....	400

Баліка Л. М., Войтович Т. В.	
Виховний потенціал українських народних казок щодо формування Морально-естетичних почуттів молодших школярів.....	402
Баліка Л. М., Демчук Д. О.	
Теоретичні аспекти виховання здорового способу життя у молодших школярів..	406
Баліка Л. М., Матвіюк А. С.	
Основні чинники детермінації девіантної поведінки молодших школярів.....	409
Баліка Л. М., Панчук І. О.	
Гене́за феномену волонтерства як суспільного явища.....	411
Баліка Л. М., Панчук Г. М.	
Використання засобів образотворчого мистецтва в процесі естетичного виховання молодших школярів.....	415
Баранник М. О., Шейкіна Н. В.	
Проблемно-орієнтоване навчання у викладанні освітньої компоненти «Медична та біологічна фізика» для майбутніх фахівців охорони здоров'я.....	418
Башлай В. М., Руднік Д. Г.	
Нові можливості використання штучного інтелекту на прикладі ChatGPT як інструменту для навчання і викладання.....	420
Бойко О. Ю.	
Вплив віртуальної комунікації на мислення учнів закладу загальної середньої освіти.....	422
Бойчук В. С.	
Упровадження освітніх інновацій у процесі формування готовності підлітків до міжкультурної комунікації.....	424
Бондар Ю. В.	
Огляд основних підходів до трактування сутності поняття «проектна технологія».....	426
Бондаренко Д. Р.	
Наступність в організації інноваційно-дослідної діяльності у закладах загальної середньої освіти.....	430
Вовк Д. В., Бортнюк Т. Ю.	
Особливості освітнього процесу в приватному закладі “Years” – школі інтелекту, свободи і щастя.....	433
Вонсович Ю. В.	
Застосування інноваційних електронних технологій навчання в закладі фахової передвищої освіти.....	436
Галатюк Ю. М.	
Акмеологічна стратегія формування професійної компетентності учителя фізики.....	439
Гонтар А. С.	
Використання спортивної анімації в підготовці майбутніх учителів фізичної культури.....	442
Грабовський О. В., Кисельова О. І.	
Інноваційні методи, засоби і технології в сучасній вищій освіті.....	444

Гречаник С. В.	
Підручник інтегрованого курсу «Мистецтво» як засіб формування емоційно-етичної компетентності молодших школярів.....	446
Григораш О. В.	
Із досвіду впровадження інноваційних освітніх проєктів в освітній процес ЗЗСО.....	449
Гріднєв О. Є.	
Використання інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх медичних працівників.....	451
Дідик Н. М.	
Досвід застосування інноваційних артпедагогічних технологій професійної підготовки фахівців соціальної сфери.....	453
Драгунова В. В.	
Консалтингові послуги в закладах вищої освіти: сутність, зміст, становлення.....	455
Дрібас С. А., Балабас Н. О.	
Особливості застосування інтерактивних технологій навчання в умовах дистанційної освіти.....	457
Єсіпова О. О., Семенов М. В.	
Використання qr- кодів у навчальній діяльності.....	459
Жигула К. В., Сойчук Р. Л.	
Інноваційна педагогічна діяльність майбутнього викладача з використанням цифрових технологій в інклюзивному середовищі освіти.....	461
Zeniakin Oleksii	
Use of the artificial intelligence in education: opportunities, prospects, and risks.....	463
Калюжний В. В.	
Зміст, структура та особливості понятійного конструкту «здорове життя школяра».....	466
Козак Р. С., Туренко Н. М.	
Використання «ЛЕГО»-технологій у корекції звуковимови дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня	467
Козирєв А. Ю., Блохіна І. О.	
Використання ChatGPT та нейронних мереж як навчального та наукового інструменту в закладах вищої освіти.....	470
Кондратюк С. Ф., Бортнюк Т. Ю.	
Формування та розвиток навичок soft skills у молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	473
Колесник Г. М.	
Педагогічні інновації та їх упровадження в заклади загальної середньої освіти....	476
Колісник Є. О., Цина А. Ю.	
Критерії, показники та рівні результативності методики впровадження елементів театральної педагогіки на уроках трудового навчання.....	478

Корнієнко М. М.	
Модернізація форм іншомовної підготовки магістрів-філологів у діяльнісному аспекті.....	480
Коцур Н. І., Шевченко Л. В.	
Оздоровчо-освітня робота з учнями із вадами розвитку зору в освітньому середовищі шкіл-інтернатів.....	482
Кулічова С. М.	
Освітні інноваційні технології, їх класифікація та зміст.....	486
Кульмінська А. А., Штефан Л. В.	
Інноваційні технології у сфері професійної освіти.....	488
Курбанова М.Ш.	
Роль медіативної компетентності у формуванні професійного іміджу майбутнього фахівця освітніх, педагогічних наук у закладах вищої освіти.....	490
Куропатенко М. О.	
Упровадження соціального підприємництва у сферу освіти: загальні ознаки та реалізація в Україні і світі.....	492
Кушнір Т. М.	
Переоцінка цінності онлайн курсів у системі неформальної освіти.....	494
Ларіна І. О., Шевченко Н. О.	
Використання інноваційних форм та методів у роботі з дітьми дошкільного віку.....	496
Лебедик Л. В.	
Інноваційні модульні технології підготовки майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти.....	499
Ліпчевська І. Л.	
Форми, методи та засоби формування вмінь візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи.....	503
Логвінова Ю. С., Голуб Н. М.	
Ігри як засіб розвитку словникового запасу дітей із загальним недорозвитком мовлення третього рівня.....	505
Лозова О. В.	
Розвиток особистісної готовності вчителів до впровадження STEM-освіти як актуальна психолого-педагогічна проблема.	507
Малишева Л. С., Ротасенко А. В.	
Інновації в освіті як засіб підвищення ефективності навчання.....	509
Мараховська Е. В.	
Особливості інновацій в гуманітарній освітній сфері України в контексті цивілізаційної глобалізації.....	512
Мариновська О. Я	
Поняття «інновація» у наукових педагогічних дослідженнях.....	517
Наливайко О. О., Наливайко Н. А.	
ChatGPT: початок революції в освіті чи ще один тренд?.....	520

Нессонова М. М., Кудрявцева Т. О, Бурлака І. С.	
Актуальні питання фундаментальної підготовки майбутніх лікарів в умовах сьогодення.....	521
Павелків О. М., Вітковська К. О.	
Структурні компоненти готовності майбутніх вчителів початкової школи до інноваційної діяльності.....	525
Павелків О. М., Котух І. Я.	
Особливості розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	528
Павелків О. М., Мельничук Л. Ю.	
Сутність поняття наступності у вихованні здорового способу життя дошкільників і молодших школярів.....	530
Петренко О. Б.	
Подієвий підхід у вихованні учнів у Новій українській школі.....	533
Петренко О. Б., Рижук О. С.	
Формування кроскультурних цінностей у дітей молодшого шкільного віку як педагогічна проблема.....	536
Підсосонна О. В., Бірюк Л. Я.	
Складники моделі формування наскрізних умінь молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».....	539
Плугіна А. П.	
Формування пізнавального інтересу в молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій.....	541
Пономаренко Т. І.	
Сучасні психотехнології формування професійних компетентностей у майбутніх психологів.....	544
Правник Н. С., Пустовіт Г. П.	
Особливості організації краєзнавчої роботи в початковій школі.....	547
Прокопчук Н. Я., Пустовіт Г. П.	
Проблема «важких» дітей у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.....	551
Пронь О. В.	
Інновації в освіті як умова формування творчого розвитку особистості.....	555
Пустовіт Г. П., Бабич А. Я.	
Сучасні методи виховання емоційної культури молодших школярів у закладах позашкільної освіти.....	557
Пустовіт Г. П., Спасіба А. С.	
Підготовка майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів у процесі моделювання педагогічних ситуацій.....	559
Пустовіт Г. П., Філатова М. С.	
Форми та методи формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі.....	563
Рагірна Ж. М., Репетун А. К.	
Професійна ідентичність іноземця – майбутнього фахівця медичного профілю: специфіка формування та суперечності.....	568

Ремньова Н. Ю.	
Суть комунікативної компетентності учнів початкових класів.....	571
Романова І. А., Славгородська О. А.	
Міжкультурний асистент в освіті	573
Рудик Ю. С.	
Застосування проєктної технології навчання майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.....	575
Собченко Т. М., Сусліченко К. С.	
Цифрові технології як засіб формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх викладачів ЗВО.....	578
Собченко Т. М., Федоренко В. В.	
Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх філологів.....	581
Созикіна Г. С.	
Інноваційні методики викладання іноземних мов у контексті безперервної освіти.....	583
Стрельников В. Ю.	
Філософські засади розвитку готовності вчителя до інноваційної педагогічної діяльності у закладі неперервної освіти.....	585
Сударева Г. Ф.	
Інноваційний підхід у підвищенні кваліфікації педагогів в умовах післядипломної освіти.....	588
Танько Т. П., Тарарак Н. Г.	
Використання інноваційних технологій у закладах дошкільної освіти.....	592
Терещенко В. С., Шеплякова І. О.	
Формування гендерної культури молодших школярів у закладах загальної середньої освіти.....	595
Ткаченко А. М., Шеплякова І. О.	
До проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціального супроводу вразливих сімей у закладах загальної середньої освіти.....	597
Українець Н. М.	
Критерії, рівні та показники готовності студентів закладів вищої освіти до інноваційної професійної діяльності.....	600
Швець Т. Е.	
Тьюторинг: інноваційний підхід в освітньому процесі.....	603
Shevchenko M. Yu., Andriienko A. A.	
Emotional intelligence as an important component of the educational process.....	606
Shevchenko M. Yu., Kushnir K. A.	
New methods of representation of emotional intelligence at esl classes.....	610
Шовкова А. О.	
Дизайн-ергономічна компонента інноваційної культури майбутніх викладачів закладів професійної освіти.....	612

завдань, які будуть потребувати зосередження креативних сил студентів для їх виконання, і поступово відходити від практики надання описових завдань, які у деяких дисциплінах гуманітарного циклу складають левову частку самостійної роботи. Проте, потрібно пам'ятати, що ці технології можуть і не мати такого розвитку або отримати обмеження, які ми і зараз вже бачимо, щоб штучний інтелект не перетворився на неконтрольований феномен.

Підсумовуючи, потрібно висловити вдячність розробникам такого інноваційного цифрового продукту, який викликав стільки дискусій та питань щодо його застосування в різних сферах суспільних відносин. Спрогнозувати зараз, у що трансформується ChatGPT та його аналоги, дуже важко, але з точністю можна сказати, що нас чекають ще більше відкриттів у галузі штучного інтелекту та способів його застосування вже найближчими роки. І про можливі наслідки цього необхідно терміново звернути увагу освітянської спільноті.

Список використаних джерел

1. Marche S. The college essay is dead. Nobody is prepared for how AI will transform academia. *The Atlantic*. URL: <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2022/12/chatgpt-ai-writing-college-student-essays/672371/> (дата звернення: 27.02.2023).
2. Nalyvaiko O., Maliutina A. Use of chat bots in the educational process of a higher education institution. *Scientific Notes of the Pedagogical Department*. 2021. 1(48). P. 117-122. DOI <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2021-48-14> (дата звернення: 27.02.2023).
3. Zhai X. ChatGPT user experience: Implications for education. *Journal of Applied Learning and Teaching*. 2023. Issue 6(1). P. 1-22.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Нессонова М. М.

кандидат технічних наук, доцент, доцент
кафедри фундаментальних загальнонаукових дисциплін
ПВНЗ

«Харківський міжнародний медичний університет»

Харків, Україна

Кудрявцева Т. О.

кандидат педагогічних наук,
ПВНЗ «Харківський міжнародний медичний університет»,
м. Харків, Україна

Бурлака І. С.

кандидат фармацевтичних наук, доцент,
ПВНЗ «Харківський міжнародний медичний університет»,
м. Харків, Україна

Сьогодні медичної освіти в Україні притаманний курс на підвищення якості освітніх послуг, інтеграцію в єдиний європейський освітній простір і забезпечення конкурентоспроможності майбутніх лікарів на внутрішньому та зовнішньому ринках праці, що обумовлює оновлення підходів до їхньої підготовки.

Питанням підготовки майбутніх лікарів присвячено дослідження І. Булах, М. Мруги, Я. Цехмістер та ін.; значення природничо-наукових дисциплін розкрили А. Бекренєв, А. Гладун, Я. Кміт та ін.; важливість фундаментальної підготовки зазначали Н. Стучинська, О. Смірнова, О. Мельнікова та ін. [1; 2]. Ми погоджуємося з думкою про те, що висока якість знань може бути забезпечена лише за умови їхньої фундаментальності. Навчання майбутнього лікаря починається саме з опанування фундаментальних дисциплін, які є теоретичним підґрунтям професійної підготовки та забезпечують формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина передбачено, що вивчення фундаментальних дисциплін сформує у здобувачів освіти низку здатностей, а саме: до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; до застосування знань у практичних ситуаціях; до використання інформаційних і комунікаційних технологій, до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел [3]. Виходячи з цього, загальною метою фундаментальної підготовки є набуття лікарем здатності розв'язувати складні задачі та проблеми, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини.

Відомо, що специфіка медичної діяльності пов'язана з тим, що об'єктом пізнання є людина, її нормальна та патологічна життєдіяльність. Отже, слід наголосити на необхідності розуміння суб'єктами навчання системи інтеграції природничої та професійної підготовки, оскільки лікар не лише встановлює причинно-наслідкові зв'язки захворювання, діагностує, лікує згідно з протоколами, а й ураховує багатофакторність процесів в організмі пацієнта [4, с. 135-155]. Відповідно, при виборі методів навчання необхідно орієнтуватися як на традиційні, так й інноваційні методи, що передбачають використання електронних платформ, медіа-сервісів, дослідницьких кейсів, проблемних ситуацій тощо.

Наприклад, під час викладу теоретичного матеріалу застосовуються проблемні, бінарні лекції, лекції-конференції, у процесі яких висвітлюються новітні досягнення фундаментальних наук, наголошується на важливості міждисциплінарної інтеграції. Так, під час опануванні теми «Клітина – відкрита система», яка вивчається в курсі низки дисциплін (медичної біології, гістології, цитології та ембріології, біологічної хімії, анатомії людини), розробляються міждисциплінарні проекти: «Клітина – одиниця інформації» (медична біологія), «Клітина – одиниця розмноження» (гістологія, цитологія та ембріологія), «Клітина – біологічна лабораторія» (біологічна хімія), «Клітина – основа будови тіла» (анатомія людини). Метою такої діяльності є розвиток дослідницької компетентності, формування цілісного уявлення про людський організм. Виконання проектів потребує від майбутнього лікаря розуміння взаємозв'язків цих освітніх компонент, забезпечує неперервність одержання та трансформації знань,

їх послідовне, логічне включення в систему професійно-практичної підготовки. У подальшому це забезпечить формування зв'язків із фаховими дисциплінами та їх аналіз на основі фундаментальної бази.

Оскільки стрімкий розвиток інформаційних технологій, ускладнення технічних і програмних засобів, збільшення потоків інформації істотно впливають на професійну діяльність лікарів, використання цих технологій у сучасному освітньому середовищі потребує особливої уваги [5, с. 5].

Такі навчальні дисципліни, як «Анатомія людини», «Фізіологія», що вивчають структуру та морфологічні варіації будови та функціонування людського тіла, сприймаються з позицій сучасної науки як фундамент медицини. Саме базові дисципліни забезпечують формування клінічного мислення. Лікар, який не знає анатомії та фізіології, безпорадний у практичних діях, не переконливий у судженнях, не може повною мірою аналізувати дані обстеження, поставити точний діагноз. Вивчення цих дисциплін передбачає опанування значного обсягу інформації та вимагає від викладача сучасних методологічних підходів, які допомагають студентам їх опанувати. Доведено, що студенти, які мають високі навчальні досягнення з анатомії та фізіології, демонструють успіхи в навчанні на інших курсах. Сьогодні особливо важливо замість необдуманого кількісного накопичення фактів навчити студента використовувати інформацію, яка є необхідною для формування практичних компетентностей. Фундаментальні дисципліни це насамперед вивчення, розуміння, запам'ятовування і лише згодом практичне застосування.

На сучасному етапі розвитку суспільства технології відображення тривимірної графіки широко використовуються в ігровій індустрії, але ми маємо змогу використовувати їх потенціал у освітніх цілях. Значною перевагою таких програм є доступність перекладу текстової інформації і двовимірні зображення анатомічних атласів у тривимірне візуалізоване розуміння анатомії та фізіологічних процесів людського організму. Вони використовуються для створення якісного аудиторного контенту та нестандартних позааудиторних завдань, що дає можливість підвищити інтерес студентів до навчання, індивідуалізувати навчальний процес та вдосконалити контроль отриманих знань [5, с.15].

На кафедрі фундаментальних загальнонаукових дисциплін у процесі викладання анатомії людини, фізіології, гістології, цитології та ембріології використовуються медичні освітні платформи «3D Organon», «4D Anatomy». Ці інтерактивні навчальні ресурси мають низку особливостей і представлені величезною базою реалістичних анатомічних моделей. Користувач має змогу повертати моделі у всіх площинах на будь-які кути, збільшувати та зменшувати масштаб, порівнювати з розмірами власного тіла. Також можна додавати і прибирати органи, вивчати дольову та сегментарну будову. Студенти мають змогу опанувати наукові терміни, які представлені різними мовами.

Ми використовуємо можливості цих програм як для навчання, так і для контролю й оцінювання рівня знань здобувачів. Їх застосування дає змогу дотримуватися вихідного принципу викладання анатомії та фізіології людини, а

саме: описувати частини тіла та системи органів з урахуванням їхньої топографії та в нерозривному зв'язку з функціями на макро- та мікроскопічних рівнях з урахуванням вікової мінливості та статевих відмінностей. Сучасні аудіовізуальні технічні засоби навчання, мультимедійні комплекси та інтерактивні столи (система візуалізації анатомії людини, що виконана у вигляді операційного столу з сенсорною інтерактивною поверхнею) є важливими інструментами, що допомагають студентам оперативно опанувати знання з анатомії людини та фізіології. 3D-моделі – це комплексне рішення для вивчення клінічної, топографічної та системної анатомії у взаємозв'язку з функціональною активністю. Основні переваги сучасних методів такі:

1. Візуалізація інформації з використанням нових 3D-технологій.
2. Можливість змінювати розміри та положення моделі.
3. Можливість сховати чи показати відібрані структури.
4. Текстові описи.
5. Графіка високої чіткості та симетрія для кращої зручності користувачів.
6. Можливість використовувати різні девайси для вивчення.

Перелічені переваги дають можливість поєднувати практичний, функціональний контекст із теоретичними знаннями, ознайомлювати здобувачів освіти з даними різних клінічних досліджень, бути у вирі науково-технічного прогресу [6, с. 30].

Отже, навіть за сучасних умов, які обумовлені військовим станом і необхідністю дистанційного навчання, для опанування фундаментальних дисциплін майбутніми лікарями використовуються як інтерактивні технології, так і традиційні. Це дає можливість навчати ефективно та сучасно, сприяє формуванню цілісної системи інтеграції фундаментальної і професійно-практичної підготовки майбутнього лікаря. Подальші зусилля будуть спрямовані на вдосконалення міждисциплінарної інтеграції фундаментальної і професійно-практичної підготовки майбутніх лікарів.

Список використаних джерел

1. Смірнова О. В. Роль фундаментальних наук у підготовці лікарів. *Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 р.р.*: тези доповідей навч.-метод. конференції (Вінниця, 25 березня 2015 р.). Вінниця. 2015. С. 196.
2. Стучинська Н. В. Фундаментальна природничо-наукова підготовка майбутніх лікарів у контексті сучасної освітньої парадигми. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету*. Серія педагогічна: Дидактика фізики і підручника фізики (астрономії) в умовах формування європейського простору вищої освіти. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський держ. ун-т, 2007. Вип. 13. С. 105–106.
3. Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальність 222 Медицина. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/11/09/222-Medytsyna.mahistr.09.11.pdf>

4. Пайкуш М. Моделювання системи природничо-наукової та професійно-практичної підготовки майбутнього лікаря. *Сучасні виклики професійної освіти*: колективна монографія. Львів: Сполом, 2018. С. 135–155.

5. Gros B., Garcia-Penalvo F. J. Future trends in the design strategies and technological affordances of e-learning. *Learning, Design, and Technology: An International Compendium of Theory, Research, Practice, and Policy*. 2016. P. 1–23.

6. Ji YA, Lee YM, Lim HD, Park WJ, Jung JH, Lee JW, Lee BD. Smartphone use and schema-based learning in dentomaxillofacial radiology practice: a case report from one College of Dentistry. *Dentomaxillofacial Radiology*. 2018 Apr 30;47:20170463.

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Павелків О. М.

кандидат педагогічних наук, професор,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна

Вітковська К. О.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна

Щоб забезпечити успішну професійну підготовку вчителів початкової школи до інноваційної діяльності, потрібно охарактеризувати зазначений процес, виокремити його структурні компоненти, критерії готовності вчителів до інноваційної діяльності та теоретично обґрунтувати експериментальну систему у закладі вищої освіти, яка б заповнювала прогалину професійної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти до інноваційної діяльності.

Система професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи має бути ефективною і спрямованою на підготовку компетентного педагога, який готовий працювати в інноваційних умовах. Варто відмітити, що система складається з деяких елементів, під якими розбирають найпростішу неподільну частину системи; складові, із приводу яких невідомо, чи є вони неподільними, називають компонентами системи. Структура системи висвітлює деякі взаємозв'язки складових частин системи, її будову і характеризує організованість, непорушну впорядкованість елементів та певних зв'язків. Ці зв'язки між компонентами системи зазвичай є суттєвими та органічними, вони є виявом внутрішнього функціонального смислу складових частин та відображують зміст і цільову спрямованість розвитку системи загалом, тому зміна одного з компонентів може створювати зміни в іншій частині системи, із часом – і в системі загалом.

Компонент (*англ. component, нім. Komponente f*) – різновид, складова частина чогось [1]. Компонент виступає структурною складовою професійної готовності вчителів початкової школи до інноваційної діяльності. Ми виділяємо